

RIJEČ

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 60
Godina XXX
Novembar, 2025.
[str. 207-214]

© Monos 2025

“Dječija republika” i još devet pjesama

Omer Č. Ibrahimagić

Bilješka povodom nagrade “Zlatna trešnja” za pjesmu “Dječija republika”

Pjesma “Dječija republika” pažnju plijeni izrazitom slikovitošću i usklađenom ritmičnošću svojih elemenata. Uočavamo preplitanje nekoliko dominantnih motiva, prvenstveno motiva odrastanja, mira i sigurnosti porodičnog okruženja. Pažnju plijeni i specifična jezgrovitost stihova koji ovu pjesmu čine još bogatijom i sadržajnijom. Slikovito rečeno, promatramo li pjesmu na takav način da je riječ o pažljivom vezu, niti koje čine taj vez rijetko kad dolaze pojedinačno, odnosno upravo imamo isprepletenost mnoštva takvih koje, zapravo, predstavljaju pažljivo odabrane detalje na kojima se temelji čvrsta struktura ove pjesme. Takvi sinegdohalno određeni momenti ujedno su i intelektualni izazov za čitaoca, što pjesmu čini posebno uspješnom. Spomenuti motivi ostvaruju se u mnoštvu lirskih slika, prvenstveno vizuelnih i akustičkih. Zadnji katren nagovještava svojevrsnu potrebu iscrtavanja “formalnog” društvenog okvira u pretpostavljenom svijetu u kojem će vladati djeca. Ta dječija republika, jedna je od nijansi ove pjesme, zapravo oslikava društvene vrijednosti koje bi životu trebalo da daju poseban smisao i ljepotu. Djeca, taj roj naturščika na velikoj pozornici života, jedna je od poruka ove pjesme, sama po sebi odraslima kazuju šta bi život, zapravo, trebalo da bude. (prof. dr Bernes Aljukić)

RIJEČ

Dječija republika

Smijalice su lulice.

Na obrazu bubice.

I nanulice.

Na licu frulice.

Smijalice su klijalice.

Na obrazu sijalice.

Licu – grijalice.

Meni – prijalice.

* * *

Talasi uvode slano u divan,
lavanda opojem razmrši misao,
tren je i oslađen i pitom i divan,
baš k'o da ga je Čatić ispisao.
Osmijeh rasprostire između
stijena,
tri su zubića donijele laste,
iz sata u sat čehra se mijenja,
mrklina kose iz bljedila raste.
Gugut se razliva i mreška more,
razvigor nosi nestvarne zvuke,
vesele se oblaci, čarlijaju gore,
Sunce ispušta zlatne ruke.
Tabani bišću očevo rame,
majčino lice pladanj je svijetli,
braće još nema da zagrle dame,
a možda bi samo zasmet'li.
Sprema se oči da prekrije surma,
i obrazi da ih preboji rumen,
sprema se zjena, slatka k'o hurma,
da postane od zlata grumen.
Sprema se glavica za nove frizure,
i usne, da prva slova sriču,
srce dobrostivo – iz ove vizure,
sve sluti na sretnu priču.
A predstava duži i miluje čula,
rola naturščika osvaja publiku,
ako je ovako baš svakoga jula,

proglašavam dječiju republiku!

Vrabac

Nije konkurentan,

nit je grabežljiv.

Nije korpulentan,

nit je kavgađija.

Na bršljan mog prozora,

k'o radoznao furešt,

u dvočinku sletio,

japanski fotograf.

Stigao avionom sopstvene izrade,
linijom godinama neizmijenjenom.

Savršeno usklađen za boravak u
zraku,

koristeći tlo kao sto za ručavanje.

Posmatram ubavog bonvivana dok
unosí gorivo

od ostataka bijelog hljeba

spremajući spremnike za crne
dane.

Gledam kako koristi komparativnu
prednost svoje preduzimljivosti,
i kako ta mala fabrika crpi snagu za
osiguravajuću budućnost.

Samozadovoljan, prhne na kupanje,
do bare,

nastavljajući predstavu u vodenom
svijetu.

Perje se našušuri i oblik se
promjeni.

Japanski fotograf iz prvog čina
postaje Phileas Fogg u drugom.

** Phileas Fogg je svojevremeno obišao
svijet za osamdeset dana*

Pasjaluk

Pas je najbolji čovjeku.
Zato vakat pasjim ne nazivaj, a
pasjaluke ne radi.
Ne zarad mene, no pasa radi.
Njima ime kaljaš, a to ne valja.
Jer, pas te samo ugrišt' može, pa
tebi bijesnom možda i svoje bjesnilo
prenijeti.
I to bi bilo sve od psa koji ne valja.
Čovjek ti naopak prvo izgrize
utrobu bez ijednog *poštenog* ugriza,
osmijehu grunt na licu oduzme,
pa natenane skrši *onu* ideju što te
zasvagda admirala: nadao si se.
Čovjek ti naopak tako i do duše
stigne razoružavajući te od života.
Tada je smrt samo stvar tehnike.
Zato ja,
između ove današnje čovječije
čovječnosti i psećih pasjaluka,
bez i da trepnem,
ovo drugo biram.
Psi će već shvatiti kako za prave
pasjaluke prvo moraš biti čovjek.

Bluz crnog mačka

Pomislim čovjek, leži na koži leđa.
Uplaši me sjaj, fosfor. Ne, to sijaju
oči.
Gledam put njih. Ne mogu dugo,
svjetlost me vrijeđa.
Nije ljudski stvor na podlozi svega
– zemlji,
od mačka ne mogu proći.
Koliko se puta ponavlja isto: dodir i
trbuh meki.

Ispisujuć' to isto, troših silne krede.
Koliko puta pomislih čovjek, *pjano*
neki,
a ono ne, nije – moj mačak prede.
Olinjao godinama, ne osjećajem
punoće,
nervira me što sva ova ljeta ne
progovara ni slovo!
Pored vrata, u činiji, ono što on
hoće,
sem ako u vakumu vremena ne
izmisli što novo.
Pogleda neopskrbjenog
djevojkama,
kova njegovog,
on svakog februara, sa njemu
sličnim,
roda njegovog,
odlazi pod prozore cura dotičnih,
opskrbe radi,
i započinje praviti i izlivat' temelje
bezvremenog ljubavnog plesa.
Zapjeva, bezbeli, pjesmu koja svake
godine para nova srca,
bez obzira na svoju jednoličnost.
Ja pomislim: evo odakle rokeri
humanoidi
crpe inspiraciju za svoje ljubavne
pjesme.
Zaključim: mačke su stvarno
naivne.
Redovno padaju na isti fazon.
Bože!
Šta li one misle o nama,
životinjama daleko nožno
skromnijim,
od njih – četveronožnih frajli?
Pitam.

Vuk

Sustizao je, jednu po jednu, dok
život počiva, planinu za planinom.
Ni zastao, vodu s vrutka u se naliti,
nije.

Bojao se u njoj ugledati svoj lik, u
odsliku strašna sebe prepoznati.
Žeđ trpio što mora: žeđi nije dao iz
sebe.

Srca mu, činilo se, damari prestali,
ono opčarano, stalo ne bi.

Samo se u beskonačan, a uobličen
slijed, kucaji pretvaraše,
u nit koju je njegova hitrina činila
neprekinutom.

Sve do mjesta iznenadnog predaha,
omedenog umorom, prikrivenog
smirajem.

Krvlju, kostima i mesom zube je
prao,
nogama glačao stijenje i visoravni
bez kraja,
prolaskom mu p(r)otresene, hladne,
travnate i cvjetne,
što šutaše i lomiše se u strahu da ih
snagom ne rastoči.

Na mjesec zavijao, mlad i star, velik
i mal,

prkosno i gordo podižući glavu,
kostriješeći hrbat,
njuškom ubadajući vazduh koji mu
ušesa milovaše toplinom.

U snijegu i ledu prašumskom
nepreglednom, skrajnut,
u srananju sa prostranstvom,
tamna tačka postade.

Odveć sjajna da je se ne vidi,
odveć crna da je se ne plaši.

Pred Suncem se jedino povijao.
Obezvučen, u iskon prestade sobom
sebe nositi.

Vuk se vukom nevičnim načini,
u psa se stvori,
da se, oneobičen, sebe sjeti.

Sada, ticala nosi što ih divljina više
ne hrani i poji.

I na ćurak prastari, negdanji reži,
na sebe negdanjeg, kao da se srami.
Pokajnički poričući prošlost,
posvećen, bar prividno,
novom obličju,
uloži novoj.

Konji

Ati u nesputanom galopu oru po
ravnicama našeg zaborava.

Iskre frcaju ispod dugih razigranih
nogu,

skrivaju se u oprašenom kovitlacu,
sve uznemirene, sve nestižane.

Kao batleri, u crnim se frakovima,
ati poklanjaju (pred) našim očima.
Kao balerine, u bijelim se haljama,
ati poigravaju (pred) našim srcima.

Kako je samo opozitno ono što
gledamo i ono što izgovaramo.

Gledamo li ih, zadivljeni smo, bez
hinjene udvornosti,

beskrajnom gracioznošću koju
isijavaju svakim pokretom poluge.

Spominjemo li im ime,
predajući ga drugima,
druge oslovljavajući njime, u biti
vrijeđajući,

sve se rasplete ko što ne treba i
stubokom preokrene.

I nikne stigma koja odbija.
 Konj tako izgubi osobnost koja ga
 oslikava,
 koja ga čini primamljivim,
 a nas nutka na poistovjećivanje.
 Konj postaje nekakva
 beskarakterna tvorevina,
 biljeg što obezličava i ponižava,
 nakaradna imenica što ismijava i
 opominje.
 Ne vjerujem da uživa u ovoj
 nametnutoj dihotomiji:
 ratu zrcala u kojem se naličja i lica
 razlikuju do neprepoznatljivosti,
 ili pak
 dvoboju zvukova koji se odbijaju od
 srebrnih površi.
 Sasma suprotni polovi,
 prošlost i budućnost,
 divergiraju daleko,
 ogrezli u razlikama.
 Gdje kopita nisu vidljiva,
 gdje im ni topot čujan nije.

Jastreb

Leti ne da bi letio, već da bi sletio.
 Nebo para ne da bi parao, već da bi
 čarao.
 Zaustavi se na putu neucrtanom
 olovkom ili iskustvom ljudskim,
 nasiječe vazduh u komade, kao da
 ga nevidljivo ogledalo upije i zadrži.
 Tako se ne sudari sa svojom
 drugosti.
 Nebo drugačijim vidi,
 na njemu je svoj na svom.
 Nebo je njemu bezbojna greda,
 neobožen dom.

On vidi ono što i ne usnismo.
 Mi samo možemo usniti
 ono što on umije vidjeti.
 Da li jastreb sanja?

Srna

U srninim se očima, već za jednog
 treptaja, ocakli cijela vasseljena.
 Različite, a iste: iz prve prikuju
 pogled drugoga.
 Sve i da srna bježi, na njoj mu je se
 zaustaviti i otpočinuti.
 Nekada i zauvijek.
 Kroz srnino tijelo srsi prođu, na
 čovjeka pređu.
 Čovjek se strese kad pomisli da nije
 živa.
 Živost ga njena, rastrese i oživi.
 Srna se ukaže poput vjetra:
 niodakle.
 Krećući se, šumu pokreće.
 Šuma se okreće za njom.
 Korak uzvišen i plah, skriva je do u
 nevidljivost.
 Ona nestane jednako brzo kao što
 se i pojavila.
 U srninim očima se vide bistro
 pojilo,
 nedohvatan vrh
 i ja.
 Tvoje su oči srnine.

Zebra

čupka travu, kao foto-model dlačice
 sa dijelova tijela dostupnim vidu,
 ispod oka muzevirski sagledavajući
 cijeli dunjaluk.

Dobitnog i poželjnog vizuelnog
izričaja, uvijek je u modi.
Harlekinski lepršavo, a
svečetveronožno uzemljena,
stoji i prkosi automobilima što
ispunjavaju cestu
kao sardine unutrašnjost limene
kutije.
Strpljivo sačeka da joj se semafor
zelenim svjetlom pokloni.
Pa, ni ne trepnuvši, pogazi samu
sebe,
prelazeći preko svega što je učinila.
Pritom pazeći da joj okrajine ne
nestanu u bjelilu one iste boje
koja je, bar polovično, iscrtava.
Kaskajući, u decentnoj Chanel
haljinici, preko hrbata imenjakinje,
odštampane u jednu od brojnih
ponavljajućih kombinacija.
* Chanel je francuski modni brend
utemeljen zaslugom gospođe Coco

Bosanski međed

Bosanskim međedima
Moj zimski san traje skoro dvanaest
mjeseci,
godinama već.
Obrazovanje i vaspitanje mi nisu jača
strana.
Samo se filozofiranja čvrsto držim.
Jer ono prolazi u ovakvih kao ja.
Jer misle da znam.
Imam debelu kožu, snažan sam, to me
omeđuje.
Znam i ošinut.
Rijetka sam zvijer:
deficitaran posao – radim uzaludno.

Unikatan sam, ali sveprisutan.
Moj ego je neprobojan.
Pčele kad otjeram, sav međ ostaje
meni.
Napusti me strpljenje, u(ne)zvjerim
se.
U među biti, a ne liznuti ga,
natčovječanski je napor –
poručuju drugi hajvani oko mene.
Zato ga ližem i prejedam se.
Nikad mi dosta.
Padnem li, zemlja će jauknuti, mnome
udarena.
Svi okolo, ko đoja, tugovaće, a znam –
krišom će se smijati.
Nakostriješim li se, tepaće mi.
Biću odmah njihov međo.
Svima, bar naoko, drag.
Svi će mi niz dlaku ići.
E, zato treba biti pravi međed.
A ja znam i kako i koliko.
Stoga urlam, šuma se trese ko prut.
Sve okolo kršim.
Ostale životinje se klanjaju, panično
moleći za mir.

* * *

Šećer mi je opao, u trbuhu mi kruli,
nikoga da pomogne nemoćniku.
Ljut sam, ni međa više nema.
Ni moje drage pčele više ne čujem, ne
vidim.
Odjezdile su daleko, iza sedam gora,
iza sedam mora.
Od ptica-telala, doznajem da su rahat
u šumi u kojoj nema kabadahija.
Ja sam ih tjerao, tjerao i otjerao.
A sada bih da se vrate.
Meni – neshvaćenom bosanskom
međedu.

Riba

Nema njoj živjeti na suhu.
Već u vodi o kruhu.
Ko je u vodenom zelenilu do riba
sama.
Takva je sebi sama nevidljiva.
A riba sama nije, tako se ne može ni
vidjeti.
Druge je ribe takvom vide.
Nema njoj iz vode.

Nit' iz rode.
Ona bi da pliva.
Živa.
Nit' bi da se zgodi.
U rodi.
Već u vodi.
To joj godi.
I da, po modi,
hodi u vodi.
A iznad joj brodi.
Na slobodi.

O piscu

Omer Ć. Ibrahimagić (Tuzla, 1968.) je ostavio svoje pjesme, priče i putopise u više od 160 bosanskohercegovačkih i regionalnih časopisa, listova, portala i fanzina. Publicirao je knjige: "Boje Sunca" (2000.), "Šest bijelih mantila" (2007.- zbirka pjesama ljekara), "Čilibar i perle" (2007. i 2008.), "Obične riječi" (2012.), "Vaša priča, naša knjiga" (2012.), "Poznavanje prirode i društva" (2014.), "Dobre godine" (2018.), "Pogled na moj svijet" (2018.), "Memento vivere" (2021.) i "Nevidljiva Bosna" (2023., s Mehmedom Đedovićem).

Primio je nagrade: "Mak Dizdar" (za najbolju zbirku pjesama), "Fondacije za izdavaštvo" (za najbolju knjigu), "Zlatna trešnja" (za najbolju pjesmu), "Simha Kabiljo", "Dr Esad Sadiković" (u dva navrata), "Marko Martinović Car", lista "Večernje novine", udruženja "Mladi Muslimani" (za najbolje priče) i plaketu "Musa Ćazim Ćatić" (za jednu od najboljih pjesama). Bio je tri puta u užem izboru za regionalnu nagradu "Lapis Histriae", a jednom za bosanskohercegovačku nagradu "Musa Ćazim Ćatić". Antologiziran je za pripovijetku, kratku priču i pjesmu.

Član je Društva pisaca Bosne i Hercegovine, P.E.N. Centra Bosne i Hercegovine i Društva Littera Salinea. Ljekar, radi u Klinici za neurologiju Univerzitetskog kliničkog centra u Tuzli. Doktor je medicinskih nauka i redovni profesor (u trajnom zvanju) na Univerzitetu u Tuzli. Urednik je i dugogodišnji recenzent u domaćim i evropskim medicinskim časopisima. Oženjen je, otac kćerke i sina. Živi u rodnom gradu.

